

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VIII](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - VIII, 13 : De Orione numéroté XII par erreur](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - VIII, 13 : De Orione numéroté XII par erreur

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[109-110\] : De Orione](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VIII

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VIII, 13 : De Orione](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VIII

[Mythologie, Paris, 1627 - VIII, 14 : D'Orion](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VIII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VIII, 13 : D'Orion](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice [Équipe Mythologia](#)

Mentions légales

- Fiche : [Projet Mythologia \(CRIMEL, URCA ; IUF\)](#) ; [projet EMAN, Thalim \(CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle\)](#). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : [Münchener Digitalisierungszentrum \(MDZ\)](#).

Présentation du document

Publication [Francfort, André Wechel, 1581](#)

Exemplaire [Regensburg \(Allemagne\), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307](#)

Formatin-8

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 881-886

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Orion](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

titantem; cum vellent igitur demonstrare antiqui (ut summatim dicam) plenissimam esse difficultatum & periculorum vitam humanam, nauigantique inter duos grauissimos scopulos simillimam: quæ si parum sapienter gubernetur, voluptatibus allekti homines in maximas miseras incidēt: hæc de Scylla & Charybdi excogitarunt: quæ iucundissimis narrationibus & fabulosis vestierunt, ut qui parū salutis suæ alioquin essent studiosi, saltem suauitate figmentorū ad audiendam vitæ rectè instituendæ rationē allicerentur. Alij crediderunt hanc fabulam ad moderationem sumptuum spectare, quippe cum incauti in fœnus incidant, tanquam in Scyllæum fretum, vnde omnium facultatum vno tempore posita sit iactura: quod videtur innuisse Cicero in orat. pro Pub. Sextio. At nunc de Orione dicamus.

De Orione. CAP. XII.

ORION ille, qui, ut traditum est in fabulis, fuit inter sidera collocatus, Hyrico Neptuni filio & Alcyone natus fuisse dicitur, de quo scriptum est ab Euphorione his verbis: ὁ ποσειδῶνος καὶ Ἀλκυόνης μῆτρ' τὴν Ἀτλαντος θυγατρῶν, ἰώκει μὲν ἐν Ταναγρα τῆς βοιωτίας· φιλεῖσθῶτα ποσειδῶν, ὑπερῆξ' αὐτόπατα καὶ θιούε. Ζεὺς δὲ καὶ ποσειδῶν καὶ Ἡρα κῆρ' ἐπιβουλεύοντες αὐτῶν, καὶ τὴν φιλοφροσύνην ἀποδέξασθαι, παρηγοῖα αὐτῶν ὅτι αὐτὸν βούλοιντο. ὁ δὲ, ἀτακτοὺς ὄν, ἠγάπητο παῖδα. λαβόντας οὖν εἰς θύλακα τοῦ ἱεροῦ γυμνάσιου αὐτοῦ βίβλας, ἀπεπέμψεν αὐτοῖς αὐτῶν, καὶ ἐκέλευσεν κρυφῶς κῆρα γῆν, καὶ ματὰ δίκην μῆνας ἀνελίθαι. ὡς διαλέγοντων γίνετο ὁ αὐρίων, οὕτως ἐπιπρομαθῆναι δὲ τὸ ἕρῃσιν ὡσπερ τὴν θύλακα ἐπέτασαν βύβλας, ἢ ῥίον. *Mercurius Neptuni et Alcyones filius, quædam fuit ἔσθλαβη Atlantis, aliquando in Tanagra ciuitate Bootia habitauit, cum Verò benignus esset aduersus hospites, Dii quoque dicuntur in eius hospitium accessisse. Iupiter autem & Neptunus, & Mercurius ab illo liberaliter tractati, eiusque benignitate delectati proposuerunt, ut quodcumque liberet peteret. Hic cum adhuc esset sine filio, filium poposcit. Tum Verò Dii pellem mactati bouis sibi capientes in ipsam sementem profuderunt, iusseruntq; illam sub terram occultare, neque ante decimum mensem aperire: quibus mensibus peractis natus est Orion, qui ita vocatus est, quòd quasi mixissent*

Kk

Dei: at vero propter deuitādam turpitudinem Vocis, postea a
 dicitur fuisse Orion. Neque enim, ut quidam arbitrati sunt, dicitur
 ex vrina, sed è spermate natus fuisse. Cum verò è semine
 trium Deorum natus dicatur, illum Lycophron tripatrem ita
 vocauit:

εἰς τριπλότου ποδὲρ Ἰσίδος ἄστρα μοι δρῶνται

φαίδῳ τε τριτάτῳ φαινομένῳ κατὰ ἄστρον.

Bonem coronatum grauis coequus draco

Cadet tripatri ense olim Candaonit.

Fuit enim Candaon primū apud Bceotos, postea Orion vo-
 catus. Isacius non Mercurium, sed Apollinem vnā cum duo-
 bus Orionis patribus connumerauit. Atque Colonia fuit vxor
 Hyrici, cui pellis illa seruanda data fuit. Scriptum reliquit Do-
 rion in libro de piscibus, Orionem fuisse Neptūni & Brylles
 Minois filix, quæ sententia fuit etiam Hesiodi. Pherecydes
 Neptūni & Euryales filium inquit, ut ait Apollodorus libro
 primò Bibliothecæ. At Zetes, qui commentarios in Hesio-
 dum scripsit, Orionem inquit fuisse Hyrici & Brylles filium,
 quæ Brylle fuit Minois. Quòd autem venator fuerit Orion,
 testantur nomina ipsorum canum, quos ille in venationes ale-
 bat. nam nisi venator fuisset, nunquam probabile videretur,
 nisi fuisset insanus, ut Leucomelēnam, Mzram, Dromim,
 Cissetam, Lampurim, Lycophtonum, Proophagum, Arcto-
 phonum, aliosque complures canes aleret, qui illius comme-
 morantur. Huic sororem addiderunt Candiopen. Nicandri
 verò enarrator Oriem, non Hyricum vocauit Orionis pa-
 trem. Fabulantur hunc munus à patre Neptuno impetrasse, ut
 tam super vndas, quam super terram posset incedere. Alij ta-
 men tantæ fuisse magnitudinis senserunt, ut nulla esset tanta
 profunditas, è qua non humeri saltem extarent è mari, quam
 sententiam secutus Virgilius ita scripsit libro decimo:

quam magnus Orion,

Cum pedes incedit medij per maxima Nerei

Stagna suam scindens, humero supereminet vnda.

Qui cum postea in Chium ad OEnopionem venisset, Aetropen
 illius vxorem vitare conatus est. Id grauiter ferens OEno-
 pion comprehenso Orioni oculos effodit, & mox extra suam
 regionem eiecit: qui postea in Lemnum profectus à Vulcano
 per benigne excipitur. tum Vulcanus eius miseris Cedalionem

ncm

nem unum è famulis Orionem ducem viarum dedit, qui in orientem ad Solem profectus ab eo sanitati restitutus est, ac lumen recuperavit. Deinde contra OEnopionem arma suscepit, quem in eius auditum aduentum ciues sub terra occultant. hunc ubi non speraret se amplius posse inuenire Orion, in Cretam contendit, ubi venationi operam daret. Enimvero non in Aerope solum vxore OEnopionis, qui fructus esset tentatae per vim alienarum mulierum pudicitiae experiri voluit quem fabulantur Pleiades Atlantis & Pleiones Oceani filias una cum illarum matre persecutum in Beotia per quinquennium assidue; quibus etiam potitus esset, nisi per Iouis misericordiam, à quo precabantur auxilium, inter sidera fuissent relatae. Dianae quoque, cum una venaretur, aiunt vim inferre voluisse, quare illius iussu occisum fuisse, vt in his testatur Euphronius ὄσκων γὰρ δὲ ἔτος ἀρετῆ μὲν, ἐπιχείρισον αὐτῶν βίασθαι. ἔργον δὲ ἡθεὶς, ἀπὸ δυνάμεως ἐκ τῆς γῆς σκορπίον, ὅσαυτ' ἐπὶ πλάγας μετὰ τῶν ἀστέρας, ἀπὸ τῆς γῆς. Cum vero una cum Diana venaretur, illi vim inferre conatus est. At Dea irata scorpionem è terra excitauit, qui illum talum percussit interemit. At Horatius libro tertio Carminum illum ab ipsa Diana ob tentatam pudicitiam sagitta caelum fuisse scribit in his

et integra

Tentator Orion Diana

Virginea demittit sagitta.

Alij fabulati sunt, inter quos fuit Diocles in lethiferis phantasmis, Orionem puerum insigni forma fuisse à Diana amatum, quae etiam illi nubere decreuerat: quippe cum Aurora etiam dicatur illum raptum ob formam in Delum asportasse. Id eum Apollo grauitè ferret, frustra quae sororem saepius reprehendisset, nactus est satis aptam ita opportunitatem Orionis occidendi. Nam cum aduenientis Orionis caput prominens ex vnda longinquum Apollo vidisset, proposito praemio artis contendit cum sorore quod non attingeret illud signum sagittis: at illa ostentandae artis studio accensa sagittam in fronte Orionis infixit, qua re postea cognita dolore commota impetravit à Ioue vt ille inter sidera referretur. Corinnus autè Delius, qui Tanagrum fuisse inquit Orionem, multa quae loca mansuefecisse, & venenatis animalibus expurgasse, hunc idcirco interiisse memorat, quia inter venandum cum Latona & Diana

Kk 4

gloriaretur, quòd nullum animal ferum ipsum vitare posset: ea re Deæ indignatæ dicuntur scorpionum excitasse, à quo occideretur: qui sub saxo quodā latuit, donec eò accederet Orion. Est enim scorpionum consuetudo ut sub saxis lateant, sicut Sophocles ait in captiuis:

ὅς παντὶ γὰρ τὰ σκέρπιοι φερρεῖ λίθῳ.

Saxo sub omni delitescit scorpionum.

Tum verò cum pes Orionis fortè saxo appropinquasset, ab eo scorpio ictus interit, ac demum Dianæ misericordia inter sidera & ipse & scorpium relati fuerunt. Quidam maluerunt occisum fuisse à Diana, quia illam inuitasset ut disco secum luderet. Alij quia vim Opi vni è virginibus, quæ Dianam ex Hyperboreis secutæ fuerant, inferre voluerit, à Diana confixum sagittis existimarunt, ut ait Apollodorus libro primo. Neque verò ipsius solum Orionis magna fuit arrogantia, sed etiam Side eius vxor dicitur ausa fuisse cum Iunone de forma contendere, quare ad inferos fuit ab illa deiecta. Scripsit Nicanor in Theriacis scorpionum immissum Orioni à Diana, quia pepulum Dianæ etiam apprehendere, cum illam violare niteretur, ausus sit impuris manibus, ut patet ex his:

τὴν δὲ χαλαρήσθη κόρυτι τῆναις ἀντικε
σκέρπιον ἰκκίητι: οὐ τὴν γαίαν, ἦμος ἐπέχρα
θεισὶ τῷ θυχευσε κακὸν μέρος ἄριωνι,
ἀχράντων ὅτε χρολεῖ ἡς ἰδράξατο πύπλων
αὐτῆρ ὄγα τριβαροῖς κατὰ σφυροῖς ἡλασσε ἰχθυοῦ
σκέρπιος ἀπρὸ ἡς ὀλίγω ὑπὸ λαῖ λοχίσοι.

*Grandine signatum Titanis at inde puella
Scorpionum immisit, qui cuspide surgat acuta,
Bæoto ut meditata necem fuit Orioni:*

Impuris ausus manibus quia prendere pepulum

Ille Dea est, talum percussit scorpionum illi,

Sub paruo lapide occultus vestigia propter.

Atque scorpionum ideo forma ad sempiternam memoriam dicitur fuisse inter sidera relata. Orionem non fuisse postea inter sidera relatum, sed fictum id & excogitarum fuisse ad alicuius gratiam, testatur Pausanias in Bæoticis, qui sepulchrum fuisse Orionis apud Tanagras memorie prodidit. Hæc tot fabulosa de Orione ab antiquis sunt traditæ: quibus sententiam illorum eliciamus.

¶ Orion

Orion fuit Neptuni & Iouis & Apollinis filius, ex horum femine nimirum in pellem bouis incluso natus. Quid hoc est monstri Dij boni? an potest vnus esse multorum parentum filius? hæc in elementorum generatione vera esse possunt, cum omnia sint in omnibus. Est enim mare, in quo semen includitur, taurus, tum ob fremitum, tum etiam ob imperum, cum à ventis incitatur: atque illud manifestius est semen omnium elementorum, cum manifestius aqua ob calorem Solis mutationem patiatur. Excitat igitur vis Apollinis vapores ex aqua, eosque extenuans non sine quodam spiritu innato in aera extollit: atque quòd Iupiter aër, Neptunus in aqua diffusus sit spiritus, & *ἀέρας ζωής*, patuit. Horum igitur trium Deorum viribus commistis, gignitur ventotum & pluuiarum & tonitruum materia, quæ Orion dicta est. Cum verò subtilior aquæ pars, quæ extenuatur, supernatet, dixerunt Orionem à patre impetasse, vt super aquas incederet. Vbi materia illa extenuata in aera dilatatur & diffunditur, dictus est Orion venisse in Chium, qui locus à fundendo nominatur: nam χίη fundere significat. At cum ibi Aeropen violare conetur, extra regionem euectur priuatus lumine, quia necesse est eos vapores per aera pertransire, & ad summam partem accedere, per quem locum diffusa materia primam vim ignis quodammodo labefactari sentit. Est enim omnium quæ mouentur motu non naturali, vis maxima in principio, at in fine minima, cum illa sensim in itinere deficiat. Excipitur Orion benignè à Vulcano, & ad Solem profectus pristinæ sanitati restitutus, inde in Chium reuertitur. Hoc sanè nihil aliud est, quàm circularis elementorum, & mutua inter se generatio & corruptio. Fabulatur hunc à Diana sagittis cæsum, quòd illam attingere ausus sit, quia cum vapores ad supremam partem aeris ascenderint, ita vt Lunam videantur nobis aut Solem attingere, Lunæ vis hos congregat, & in imbres aut ventos cõuertit, & ita suis sagittis cædit ac deorsum mittit, cuius Lunæ vis est tanquam fermentum in his rebus faciendis. Dixerunt postea Orionem occisum fuisse & in cœleste signum conuersum, quoniam sub Orionis exortum frequentes sunt pluuiæ, & venti, & tonitrua. Hoc signum, quia ita formatum est, vt stricto gladio in taurum insurgat, & propinquas Pleiades insequatur, dictus est obuius factus Pleiadib. in earum amorem incidisse, ac illas persecutus fuisse: quæ qui-

dem Pleiades dicte sunt ἀπὸ τῶν πλειάδων, ab anno scilicet, cum suis ortibus æstatis & hyemis initium significant. Cum verò Orion oppositum habeat scorpionem, videtur semper illum fugere ex eodem hemisphærio, quare de illo fabula conficta est. Atq; tot breuiter ea sunt, quæ pertinent ad physicam rationem. Cum multa passum fuisse propter libidinem dixerint Orionem antiqui, significare voluerunt nihil illegitimum non fore calamitosum. Alij inuisam esse Diis immortalibus & inuicendam omnem arrogantiam per hanc fabulam significari maluerunt, cum soli Deo, si qua in re præstiterimus, honor & gloria pro illa præstantia à nobis tribuenda sit. Nam idcirco Deorum iussu à scorpione ictus interiit Orion, quòd Diis etiam præsentibus gloriaretur, quòd nulla esset adeò immanis fera, quæ illum posset deuotare. At nunc de Arione dicamus.

De Arione. CAP. XIII.

ARION patria Methymæus, quibus ortus sit parentibus, non constat, quos ego sane obscurissimos fuisse crediderim: quippe cum solus fortunæ euentus, & ars rectè pulsandæ citharæ Arionem ipsum illustrauerint. Nonnulli tamen hunc Neptuni filium ex Onçæ nymphea sanum arbitrati sunt. Alij ex Autoloe, alij è Terra genitum maluerunt. Floruit autem Arion quo tempore Periander Corinthij imperauit, ut ait Herodotus in Clio. Scribit hunc Herodotus primùm Corinthi apud Periandrum tyrannum diu fuisse, ac postea cupuisse in Italiam & in Siciliam nauigare, vbi cum ingentem vim pecuniarum meruisset ob artis suæ præstantiam, tum nauis optauit Corinthum redire. Hic cum esset Tarenti, nullis nauis se suæque committere, quàm Corinthiis maluit: mercatus est igitur atq; conuenit de nauo cum hominibus Corinthiis, quos cum sibi insidias struere plurimum à terra distantes persensisset, ut ipso cæso pecunia tuto potirentur, rogauit ut liceret saltem cygnorum inote sibi funebre carmen canere, hisque pecuniam profudit, ut ea ratione experiretur, an animos illorum placare posset. Illi igitur his minimè persuasi, iussunt ut vel se ipsum occideret, quò sepulturam consequeretur, vel in mare quam citissimè desiliiret. At Arion ita spe frustratus, cum sentiret illos nulla cantus suauitate deliniri, vbi legem Orthiam cecinisset, se cum toto apparatu, quem cantaturus suscep-